

Mladen Ivezić o ideologijskoj i dnevno-političkoj ulozi jasenovačkoga mita

HRSVIJET, 30 SRPANJ 2014

Nedavno je u velikoj dvorani rezidencije Družbe Isusove u Zagrebu predstavljena knjiga mr. Mladena Ivezića »Titov Jasenovac«. Unatoč tomu što na gotovo 200 stranica donosi, u dosadašnjim historiografskim okvirima, gotovo nevjerojatne podatke, u hrvatskoj je javnosti potpuno prešućena i marginalizirana. Stoga su novinari Glasa Koncila zamolili autora da iznese neke podatke do kojih je došao u svojim višegodišnjim istraživanjima i tako, ipak, potakne znanstveni razgovor o toj još uvijek kontroverznoj temi novije hrvatske povijesti.

Mr. Mladen Ivezić rođen je 1957. u Zagrebu, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Studij povijesti i komparativne književnosti te psihologiju i filozofiju upisao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, magistriravši tezom »Društvena uvjetovanost i kulturni utjecaj pučkih kalendara u sjevernoj Hrvatskoj i Slavoniji od ilirizma do sedamdesetih godina prošloga stoljeća«. Od njezina osnutka godine 1991. bio je član Komisije za utvrđivanje žrtava Drugoga svjetskoga rata i poraća Republike Hrvatske sve do njezina ukinuća.

Stotine proturječja o proboju zatočenika

Vaša knjiga od prve stranice bez pretjerivanja šokira, i to ne samo obične čitatelje, nego i znanstvenike koji se sustavno bave proučavanjem jasenovačkoga logora. Tako npr. donosite članak »protuhrvatskog titovskog generala Jefte Šašića - kako to doslovce stoji u predgovoru knjige - da je Statistički zavod Jugoslavije već 1966. utvrdio da je u Jasenovcu od svih uzroka smrti tijekom NDH život izgubilo 262, u Staroj Gradiški 141 zatočenik...«

IVEZIĆ: Jefte Šašića može se sresti u mnogim izvješćima titovske vojske, uglavnom iz zapadne Slavonije. Krajem rata dobio je pod upravu Sisak i okolicu, pa i Jasenovac. U svojih pet knjiga o marksizmu i titovskom genocidu nad Hrvatima rabio sam više od 95 posto protuhrvatske literature i dokumenata jer su oni nesustavno lagali, a često se i hvalili svojim zločinima. Radi se o kakvih 6000 znanstvenih fusnota, među kojima je i vrelo za taj članak, objavljen 1986. u zagrebačkom komunističkom listu »Naše teme«.

Josip Broz morao je biti spreman na to da će Rankovićev odlazak 1966. dati ideologijsku podlogu beogradskoj »čaršiji«, a teorijski i velikosrbima u JNA i nekim komunistima. Zato je Tito 1966. dopustio nastanak toga dokumenta, kojim je Savezni zavod za statistiku broj žrtava Jasenovca utvrdio na 403 i odmah to kuvertirao. Točno 20 godina kasnije Jefto Šašić objavljuje tu službenu tajnu (nikada nisam vidio taj dokument), nakon Miloševićeva dolaska na vlast, ali sada ne kao demistifikaciju, nego kao dokaz protiv Broza, da je neprijatelj Srba jer je dopustio smanjivanje jasenovačkoga mita. Koju godinu kasnije u Srbiji će Broza već masovno nazivati ustašom. Svakodnevno sam čitao četiri beogradska dnevna lista od 1986. do 1991. gdje se, kao i drugdje, vidi ideologijska i dnevopolitička uloga jasenovačkoga mita.

Mladen Ivezić

Na stotine proturječja u iskazima

Kako je uopće nastao spomenuti članak, koji je samo dio stalne i vječne kontroverze o broju jasenovačkih žrtava. Koja su Vaša znanstvena saznanja o tome?

IVEZIĆ: Članak je nastao očito u sklopu protuhrvatske harange, kada se više nije okrivljavalo samo Andriju Hebranga, nego i tadašnje komunističko vodstvo SR Hrvatske pa sve do Tita. Svoje sam spoznaje formulirao u zaključku knjige »Jasenovac/Brojke«. Prije toga sam ismijao sve glavne skupine laži. Jedan je Srbin, primjerice, tvrdio da je, radeći u kancelariji, izdao 1 400 000 smrtnih listova s lažnim uzrocima smrti. Ja pitam: »Dobro, ako je tako, gdje su ti dokumenti?« Moj je djed morao spaliti fotografije moje mame s prve pričesti jer su joj kumovi bili njemački časnik i njegova žena. Ali zašto bi, iz kojega straha, tko je spaljivao dokumente koje je izdala NDH, a poslije rata su mu mogli služiti jedino kao podloga za nekakvu mirovinu?

Ne mogu prihvatiti 400 osoba kao pravi maksimum broja žrtava. Nemoguće je da ih je bilo 5000, vjerojatno ni 3000, najvjerojatnije oko 1000, umrlih od svih uzroka, najviše naravnom smrću, pa od tifusa i slično. Nejasan je onaj proboj 22. travnja 1945., gdje često i sami zatočeni priznaju da su 400 svojih, nemoćnih ili nevoljkih za proboj, natjerali popiti cijankalij... Jako su im različite brojke poginulih u probodu. Sve je o tom probodu jako varljivo i mitomanski. Otkrio sam stotine proturječja u njihovim iskazima, među kojima i unutarnja proturječja. U Jasenovcu se umiralo, da. No u granicama koje sam ovdje procijenio.

Bez logoraša prije studenoga 1941.

Vi doslovce tvrdite da su »tvrđnje svjedoka da su hrvatske vlasti koga odvele u Jasenovac prije listopada 1941... obična laž«. Na temelju čega izričete tako kategoričku tvrdnju?

IVEZIĆ: Logori su u ratu dopušteni, a često i obvezni za državu potpisnicu dviju međudržavnih konvencija ratnoga i humanitarnoga prava iz Ženeve, iz 1929. godine. Pripadnike neprijateljskih sila mora se zaštititi od vatre s fronte, osvete većinskoga naroda, izoliranosti, gladi i neimaštine. Tome služe logori i zato je njihov ustroj određen međudržavnim pravom.

Jednostavno, 1941. su u nekim seocima, Krapje i Bročice nedaleko od Jasenovca, bili zadržani sumnjivci ili protuhrvatski teroristi, četnici i komunisti. Kada je nastupila studen, njih se prebacilo u ciglanu, sa zidanim i grijanim kućama, protuhrvatskoga terorista Ozrena Bačića, koji je bio utekao. Ondje je nastao Sabirni i radni logor Jasenovac. Druga je stvar što su antifašisti kasnije sve to slijepili jer im je trebao što veći i što maglovitiji mit. Jasenovački logor nije samo formalno osnovan tek u studenom 1941., nego u Jasenovcu jednostavno nije bilo ni jednoga logoraša do toga mjeseca.

»Poimenični« popis pun je izmišljenih ljudi

Kako onda gledate na poimenični popis žrtava Spomen-područja Jasenovac koji donosi imena čak 10 462 žrtve samo u 1941. godini?

IVEZIĆ: Postoje mnogi lažni popisi. Ovaj »poimenični« je, osim što je nepismen kao i drugi, pun izmišljenih ljudi. U New Yorku su bili objavili kakvih 700 000 imena i prezimena, a neki su naši amateri tu pronalazili stotine žrtava titovskoga terora iz svoga sela... Židovska bogoštovna općina u Zagrebu (usputno, pod tim imenom opstala je do 1945., a onda Boga izagnaše antifašisti) sastavila je popis. Pet je takvih popisa u Hrvatskom državnom arhivu. Izvana je rukopis nekakva antifašističkoga tužiteljskoga zamjenika Zlatarića: »Židovi ubijeni u ustaškom logoru Jasenovac 1941., 1942...« No Općina je pisala istinu pa na njezinim košuljicama piše: »Židovi smješteni u Jasenovac 1941., 1942...« Tako je 80-ak posto ljudi i sljedeće godine uvijek isto kao prijašnje, uvijek istih potpunih generalija, zanimanja, obrta... Bili su potrebni kao majstori. Ostali su bili otpušteni; 630 ih iz Jasenovca bijahu dragovoljci u 13. SS - Handžar diviziji. Tu je moj najveći problem. Čim se uhvatim rušenja antifašističkih laži, etiketiraju me ružnim uvredama. Svaki put kada dokažem da lažu, prikrivaju moje knjige te pišu nove laži.

Gledajte Jadovno, tobožnji logor kraj Gospića s tobožnjom strašnom Šaranovom jamom - bezdankom u koju su Hrvati, tobože, od 11. travnja do sredine kolovoza 1941. bacili, po nekim antifašistima, do 80 000 Srba i Židova. Četnici, Srpska pravoslavna Crkva i Vlada Kraljevine Jugoslavije onoga vremena i poraća lagali su jako masno - do 800 000 ubijenih u tri mjeseca, ali nisu spominjali Jadovno. Sada Slavko Goldstein i dr. Đuro Zatezalo iz Beograda, koji je upropastio fond ratnih dokumenata u Karlovcu, pokreću novu harangu. Svake godine u srpnju onamo odlaze predstavnici najviših hrvatskih vlasti ili njihovi izaslanici. Međutim, dvojica naših speleologa spustila su se u Šaranovu jamu. Njezina je dubina 7 m, a prosječni promjer ni 4 m. Da ste ih slagali kao sardine, ne bi stalo 500 ljudi. Sedam minuta u jednom kadru snimali su jamu izvana i iznutra. Nigdje ni kamenčića, gole stijene, nema ni koščice! Upišite u preglednik »Šaranova jama« i vidjet ćete taj filmić na internetu. Poslali su ga i predsjedniku Republike, predsjedniku Vlade...

Strijeljan brat logorskoga upravnika

Jedan ste međunaslov naslovili: »Tifus - antifašistički zločin«. Zbog čega? Spominjete i »10 ustaških grobova posred logora«. Zašto baš posred logora i o čemu oni svjedoče?

IVEZIĆ: Koliko je jasenovački mit proizvod izopačene svijesti govore nam i česta zatočenička priznanja o epidemijama tifusa. Svi su liječnici bili zatočeni i oni su, premda epidemiološki obrazovani, širili laži da će vlasti ubiti kao nesposobne sve tifusare te da ih treba pod dijagnozom gripe skrivati među zdravima!!! Tako se širio tifus. Vlasti su kasnije osnovale poseban odjel za liječenje tifusa, a fotografije mršavaca ošišanih do kože dokazuju to.

Dr. Herman Pröbst objavio je veljače 1942. u »Deutsche Zeitung im Kroatien« članak »Jasenovac - ni lječilište ni mučilište«, što ga preniješe sve hrvatske novine i novine hrvatskih saveznika. Taj se članak nikako ne može uvrstiti u hrvatsku ratnu promidžbu, ali u ovom svijetu protuhrvatskih laži on je ključan dokaz istine.

Primitak u Tabor izvodio se javno, pred povjerenstvom. Svaki je novak imao pravo položiti svoje vrijednosti povjerenstvu, u vrećicu zapisnički zabilježena sadržaja, koji se pri otpustu vraćao vlasniku. Nitko zatočenike nije osobno pregledavao.

To je tjedan dana objavljivano svaki dan u svim hrvatskim kinima. Vide se ustaše za stolom, jedan fino odjeveni građanin u debelu kaputu kako skida burmu. Kasnije su antifašisti fotografiju te scene lažno protumačili: »ustaše pljačkaju logoraše«. Pozor, to se prikazivalo pred cijelim hrvatskim narodom.

Dalje se u svemu bitnom slažu Pröbst i naknadne izjave antifašista.

U debele su kapute mnogi Židovi znali ušiti znatne iznose novca ili zlata, zlu ne trebalo. Svaka je skupina u Taboru imala svoje *kape*, a vlast nije ulazila, osim za svečanosti, »u žicu«. Dva su se zagrebačka židovska *kapa*, šefovi baraka Bruno Diamantstein i David Špiller, dosjetili, a kasnije im se pridružiše i tri osječka, te počiniše pritisak na novake, dijelom ih strašeći, a dijelom im nudeći usluge. Tako im izvukoše znatne svote novca, za koje su im neki stražari kroza žicu dostavljali robu nabavljenu u civilstvu.

To je ubrzo zamijetilo redarstvo. Ispitalo je slučaj. Krivci su predani Priekom sudu, koji ih je u tri dana sve, pa i brata logorskoga upravnika Ivica Matkovića, osudio na smrt i strijeljao. Židove pokopaše na židovsko groblje u Jasenovcu, a ustaše nasred logora. Kada bi se svaki mjesec mijenjala stražarska postrojba, novi bi stražari bili poučeni o tom slučaju i morali su nad tim grobovima prisegnuti, životom ucijenjeni, da ničim ne će ni pokušati zlorabiti nadmoćnost svoga položaja.

Više od stotinu ustaša, državnih službenika i busatih Hrvata, među kojima i jedan bivši katolički svećenik, bilo je tijekom NDH pogubljeno zbog koristoljubivih zločina, od kojih bi se neki, kao npr. šverc, u miru držali prekršajem. To je sve objavljeno u novinama. Titovci su svoje tobožnje strijeljanje za jednu jabuku izmislili tek desetljeća nakon rata.

Jasenovački mit - uporište progona

Citirate i zanimljiv govor Vicka Krstulovića u Slavonskom Brodu 1952. u kojem je ustvrdio: »Svojom smo revolucijom uništili stari buržoaski aparat... Ali nismo uspjeli uništiti Crkvu kao instituciju.« U tom smislu pojasnite svoju tvrdnju da je »jasenovački mit motivacija i opravdanje zločina nad svećenstvom i vjernicima u Hrvatskoj«.

IVEZIĆ: U svojim knjigama »Genocid nad Hrvatima zapovijeda Tito« i »Titova umjetnost mržnje« pokazao sam kako su se titovci prvo ulizivali HSS-u jer su k njima prilazili Srbi, Židovi i Slovenci, gubitnici rušenja Kraljevine, a ne Hrvati. Tek je u studenom 1944. postotak Hrvata među titovcima na području Glavnoga štaba Hrvatske bio veći od 50

postu. Na silu su ih mobilizirali i gurali u juriš. U međuvremenu su titovci uspjeli pridobiti neke vodeće HSS-ovce, Božidara (Jove) Magovca, Iliju (Jove) Jakovljevića, Frola i još neke takve.

Jedini im je institucionalni otpor pružala Katolička Crkva, ideologijski neprijatelj, kao i pokretač narodnih masa. Odgovarajući toj svojoj dužnosti i pozivu, Alojzije Stepinac postavio je vlastima u svojemu pastirskom pismu tada već retoričko pitanje: Gdje su ratni zarobljenici i druge izbjeglice? To ga je stajalo zatvora i života.

U daljnjem je progonu katoličkih duhovnika i vjernika, kao i u svim drugim društvenim odnosima, jasenovački mit bio glavno uporište.

Kako je u hrvatskoj javnosti primljena Vaša knjiga?

IVEZIĆ: Kao i inače, zagovornike laži ne zanima. Nastoje ju skriti. Glavni distributeri knjiga, Dušević i Keršovnik, što pokrivaju 400-tinjak prodajnih mjesta, bojkotiraju sve moje knjige. Idem sam k nekim dobronamjernim knjižarima, ali to je jako mukotrpno. Prodam knjige doma, kada mi se tko javi.

Koga zanima Drugi svjetski rat, mora svakako na internetu pročitati knjigu Uda Walendyja »Die Wahrheit für Deutschland (Istina za Njemačku)«, prevedenu cijelu na engleski »Truth for Germany / The Guilt Question of the Second World War«. Na internetu pročitajte i knjigu Theodorea Kaufmana »Germany Must Perish (Njemačka mora nestati)« iz 1940. Mi znamo da je potpuna istina u Bogu, ali smo dužni utvrđivati i objavljivati činjeničnu istinu. Biti vjernikom znači zalagati se za Božju slavu. Ona je najjača u istini. Nema mira bez istine i pravde. Takav bi mir bio *treuga diaboli*, mir potrošaštva i materijalizma svih vrsta.

Kako to da se baš nitko dosada nije osvrnuo na tobožnje jasenovačke žrtve prije listopada 1941. i starogradiške nakon listopada 1944.?

IVEZIĆ: Kako rekoh, oni bulazne o žrtvama prije listopada 1941., ali u Jasenovcu tada nije bilo ni jednoga zatočenika, pa ni logora.

O Staroj Gradiški čak i njihovi očevidci priznaju da, osim desetak čistačica, ondje nakon listopada 1944. više nikoga nije bilo. Tek u svibnju 1945. titovske novine izmišljaju tisuće svježih žrtava pronađene u Staroj Gradiški. To negiraju njihova vojna izvješća i pravi očevidci u naknadnim izjavama.

Možda je trebalo odmah na početku pojasniti provokativan i zanimljiv naslov knjige: »Titov Jasenovac«! Znači li to da i Vi donosite dokaze o poslijeratnom jugoslavenskom logoru za sve »nepoćudne« komunističkim vlastima?

IVEZIĆ: Da, dokazujem titovske zločine nad Hrvatima i drugim uljuđenim državljanima Nezavisne, danas bismo rekli Srbima, muslimanima, Nijemcima, Mađarima, Talijanima... što ih počinise do 1948. godine u Jasenovcu. Zato su titovci toliko malo kopali i toliko brzo zakapali lešine ondje pronađene.

U većemu dijelu knjige dokazujem pak ulogu jasenovačkoga mita kao stožerne laži titovskoga sustava.

Razgovarao: [Tomislav Vuković / Glas Koncila](#)

http://www.hrsvijet.net/index.php?option=com_content&view=article&id=33232:mladen-ivezi-o-ideologijskoj-i-dnevnopolitiko-ulozi-jasenovakoga-mita&catid=74:knjigozori&Itemid=348